एकाइ ६ · हाम्रो आर्थिक क्रियाकलाप

उत्तरकुञ्जिका · शिक्षकका लागि

पूर्णाङ्क २९

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ मुख्य शब्द

ज्ञान · ३

१. वस्तु विनिमय
२. मौद्रिक कारोबार
३. वित्तीय संस्था
४. पर्यटन उद्योग
५. व्यापार घाटा
६. श्रम स्वीकृति

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

२ चित्रको नामाङ्कन

बोध · ३

१. रारा
२. शुक्लाफाँटा
३. लुम्बिनी
४. पोखरा
५. सगरमाथा
६. जनकपुर

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

३ ठिक कि बेठिक?

ज्ञान · २

i. ✓ **ठिक**
ii. ✗ **बेठिक:** नोट नेपाल राष्ट्र बैङ्कले जारी गर्छ, तर विदेशका सुरक्षित नोट छाप्ने कम्पनीलाई ठेक्का दिएर छपाइन्छ।
iii. ✗ **बेठिक:** सहकारीले आफ्ना सदस्यबाट मात्र बचत लिन र सदस्यलाई मात्र ऋण दिन पाउँछन्।
iv. ✓ **ठिक**

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

४ अति छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ नेपाल राष्ट्र बैङ्कलाई भनी लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ चार वर्ग (क, ख, ग र घ) भनी लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · १

✓ २०,००० × ५ ÷ १०० = रु १,००० भनी निकालेमा।

घ. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · १

✓ साँवाको वार्षिक दश प्रतिशत, अर्थात् रु ५,००० भनी लेखेमा।

ङ. **अङ्क विभाजन** — बोध · १

✓ ऋणीबाट लिने ब्याज र बचतकर्तालाई दिने ब्याजबिचको फरकबाट भनी लेखेमा।

च. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ भारतबाट भनी लेखेमा।

छ. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · १

✓ आन्तरिक व्यापार (ताप्लेजुङ र काठमाडौँ दुवै नेपालभित्रै छन्) भनी लेखेमा।

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

ज. **अङ्क विभाजन** ज्ञान · १

✓ प्रशोधित भटमासको तेल भनी लेखेमा।

झ. **अङ्क विभाजन** ज्ञान · १

✓ रोजगारदाताले भनी लेखेमा।

५ छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** बोध · २

✓ विदेशी मुद्रा आर्जन हुन्छ, वा देशभित्रै रोजगारी र आम्दानीका अवसर बढ्छन् भनी लेखेमा।

✓ सडक, विमानस्थल जस्ता पूर्वाधारको विकास, हस्तकला र घरेलु उद्योगको विकास, कला र संस्कृतिको संरक्षण, वा संसारभर नेपालको प्रचार हुन्छ भन्ने जस्तो अर्को कुनै एक महत्त्व लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** प्रयोग · २

✓ क. १,२११ − २५९ = ९५२ अर्ब रुपियाँ (करिब ९ खर्ब ५२ अर्ब) भनी निकालेमा।

✓ ख. २,०९६ − ३१५ = १,७८१ अर्ब रुपियाँ (करिब १७ खर्ब ८१ अर्ब) भनी निकालेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** बोध · २

✓ वित्तीय संस्थाको ब्याजदर प्रस्ट र सार्वजनिक हुन्छ र नेपाल राष्ट्र बैङ्कले अनुगमन गर्छ, वा साहुले कहिलेकाहीँ कानुनले तोकेभन्दा चर्को ब्याज (मिटर ब्याज) लिन्छन् भनी लेखेमा।

✓ सम्झौता र तिरेको रकमको रसिद पाइन्छ, किस्तामा तिर्ने सुविधा हुन्छ, सहुलियत ब्याजका कर्जा पाइन्छन्, वा विवाद परे कानुनी संरक्षण पाइन्छ भन्ने जस्तो अर्को कुनै एक कारण लेखेमा।

६ लामो उत्तर

अङ्क विभाजन बोध · ४

✓ अन्तर्राष्ट्रिय बजारको मागअनुसार सिपयुक्त श्रमशक्ति तयार हुन नसकेकाले धेरैजना अदक्ष कामदारका रूपमा कम पारिश्रमिकमा जान्छन् भनी लेखेमा।

✓ विदेशमा कामदारको सुरक्षा कठिन छ; दुर्घटना, बिरामी, शोषण र मृत्युका घटना हुन्छन् भनी लेखेमा।

✓ म्यानपावर कम्पनी र दलालबाट हुने ठगी रोक्न सकिएको छैन, वा विप्रेषण धेरैजसो उपभोग र घरजग्गामा खर्च भई उत्पादनशील क्षेत्रमा कम लाग्छ भन्ने जस्तो एउटा तर्क लेखेमा।

✓ युवा विदेशिँदा देशमै श्रमशक्तिको अभाव हुन्छ र खेतबारी बाँझो रहन्छन्, वा विप्रेषणमा धेरै निर्भर हुँदा विदेशमा सङ्कट आए देशको अर्थतन्त्र हल्लिन्छ भन्ने जस्तो अर्को एउटा तर्क लेखेमा।

७ सोच्नुहोस्

उत्तर उच्च दक्षता · २

राजुले बचत र फर्केकालाई पाइने सहुलियत ऋण लिएर गाउँमै वेल्डिङ वर्कसप खोल्न सक्छन्। यसले उनी विदेश नगई परिवारसँगै बसेर कमाउन सक्छन्। वर्कसपमा गाउँका अरू युवालाई काम र सिप दिँदा गाउँमै रोजगारी बढ्छ। गाउँलेले झ्याल, ढोका र औजार बनाउन वा मर्मत गर्न सहर जानुपर्दैन। यसरी विदेशमा सिकेको सिप र कमाएको पुँजी देशमै उत्पादनशील काममा लाग्छ।

अङ्क विभाजन

✓ बचत र सिपलाई गाउँमै वर्कसप वा व्यवसायमा लगाउने (सहुलियत ऋणसमेत लिन सकिने) भनी लेखेमा।

✓ यसबाट परिवारसँगै बस्न पाइन्छ र गाउँका अरूलाई पनि रोजगारी र सेवा मिल्छ भन्ने जस्तो फाइदा तर्कसहित लेखेमा।

Science Playground, काठ्मान्डे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

८ क्रियाकलाप: पसलमा स्वदेशी र विदेशी सामान

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

स्वदेशी वस्तुमा चाउचाउ, बिस्कुट, चिया, साबुन, पानी र दाल जस्ता सामान आउन सक्छन्। आयात गरिएका वस्तुमा मोबाइल, इलेक्ट्रोनिक सामान, कपडा, औषधी र पेट्रोलियम पदार्थ आउन सक्छन्, धेरैजसो भारत र चीनबाट। धेरैजसो पसलमा विदेशी सामान बढी देखिनाले नेपालको आयात निर्यातभन्दा धेरै बढी हुनुको कारण बुझिन्छ।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	**जम्मा**
अङ्क	१०	१२	५	२	**२९**